

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны .. дугаар
сарын ..-ны өдөр

Дугаар..

Улаанбаатар
хот

ЖУРАМ БАТЛАХ ТУХАЙ

Хүнсний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.8-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох журмыг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Энэхүү журмыг хэрэгжүүлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллахыг Монгол Улсын Шадар сайд Ө.Энхтүвшин, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Ч.Улаан, Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар нарт даалгасугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох түр журам батлах тухай Засгийн газрын 2013 оны 77 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

СТРАТЕГИЙН ХҮНСИЙГ ЭКСПОРТЛОХ, ИМПОРТЛОХ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Хүнсний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.7, 6.8-д тус тус заасныг үндэслэн тухайн жилд экспортлох, импортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээг тогтоох, тогтоосон хэмжээнд багтаан стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрлийг шуурхай горимоос бусад тохиолдолд сонгон шалгаруулалт явуулсны үндсэн дээр Монгол Улсад бүртгэлтэй хуулийн этгээдэд олгохтой холбогдсон харилцааг энэхүү журмаар зохицуулна.

1.2. Тухайн жилд экспортлох, импортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээг улсын хэмжээний стратегийн хүнсний нийт нөөц, хөдөө аж ахуйн болон хүнсний үйлдвэрлэлийн хэмжээ, эрэлт, нийлүүлэлт, үнийн хэлбэлзэл, олон улс, бүс нутаг, хөрш орны хүнсний хангамж, тэдгээрийн дотоодын зах зээлд нөлөөлөх төлөв байдал, цаашдын таамаглал, бусад оронтой байгуулсан гэрээ, хэлэлцээрийн шаардлага зэргийг харгалзан хуульд заасны дагуу тогтооно.

1.3. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрлийг энэ журмын 3.3-т заасан шаардлагыг хангасан Монгол Улсад бүртгэлтэй хуулийн этгээдэд олгоно.

1.4. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтыг хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага зохион байгуулна.

1.5 Хүн амын хүнсний хангамжийг тогтвортой хадгалах зорилтын хүрээнд хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас экспортын зөвшөөрлийг олгохдоо экспортын квотын 20 хүртэлх хэмжээнд дотоодын зах зээлд тухайн стратегийн хүнсийг нийлүүлэх шаардлагыг тавьж болно.

1.6. Энэ журамд заасан “стратегийн хүнс” гэж Хүнсний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.6-д заасан малын мах, сүү, тарианы үр, улаан буудай, гурил, ундны усыг хэлнэ.

1.7. Стратегийн хүнсний нэр төрөл, онцлогоос хамааруулан зарим стратегийн хүнсийг дор дурдсанаар ойлгоно:

1.7.1. “сүү” гэж шингэн болон хуурай сүүг;

1.7.2. “малын мах” гэж үхэр, адуу, тэмээ, хонь, ямааны дулааны аргаар боловсруулсан, шинэ, хөргөсөн, эсхүл хөлдүү махыг;

1.7.3. “гурил” гэж улаан буудайн гурилыг;

1.7.4. “ундны ус” гэж хүнсний зориулалтаар савласан усыг;

1.7.5. “тарианы үр” гэж улаанбуудайн үрийг.

1.8. Сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулахдаа ил тод, шударга байх зарчмыг баримтална.

1.9. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын зар гаргах, урилга хүргэх, үр дүнг мэдээлэх, оролцогч гомдол гаргах, хариу илгээх ажиллагааг цахим хэлбэрээр хийнэ.

Хоёр. Экспортлох, импортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээг тогтоох

2.1. Хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (цаашид “яам” гэх) тухайн жилд экспортлох, импортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээний талаарх саналыг жил бүрийн 12 дугаар сарын 10-ны дотор Хүнсний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөл (цаашид “Үндэсний зөвлөл” гэх)-д хүргүүлнэ.

2.2. Үндэсний зөвлөл энэ журмын 2.1-д заасан саналыг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 хоногийн дотор хэлэлцэж зөвлөмж гаргана.

2.3. Хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тухайн жилд экспортлох, импортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээний талаар Үндэсний зөвлөлөөс гаргасан зөвлөмжийг үндэслэн Хүнсний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.7-д заасны дагуу тухайн жилд экспортлох, импортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээг БТКУС-ийн кодод нийцүүлэн жил бүрийн 12 дугаар сарын 20-ны дотор түүхий эд, бүтээгдэхүүн тус бүрээр тогтооно.

2.4. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох нэр төрөл, тоо хэмжээг тогтоосон шийдвэр гарч, Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын бүртгэлд бүртгэгдсэнээс хойш ажлын 3 хоногт багтаан яамны цахим хуудсанд байршуулна.

Гурав. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалт

3.1. Экспортлох, импортлох үйл ажиллагааг нэг цонхны бодлогоор зохион байгуулахаар хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн шийдвэрлэснээс бусад тохиолдолд стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтыг яамны томилсон ажлын хэсэг хариуцан зохион байгуулна.

3.2. Сонгон шалгаруулалтын зарыг яамны цахим хуудаст байршуулах бөгөөд зард энэ журмын 2.4-т заасан нэр төрөл, тоо хэмжээнд багтаан экспортлох, импортлох багцын доод хэмжээг түүхий эд, бүтээгдэхүүний нэр төрөл тус бүрээр тусгана.

3.3. Сонгон шалгаруулалтад оролцохыг хүссэн хуулийн этгээд дараах бичиг баримтыг бүрдүүлж яаманд ирүүлнэ:

3.3.1. импортлох эсхүл экспортлох хүнсний нэр төрөл, багцын хэмжээг заасан албан бичиг;

3.3.2. хуулийн этгээдийн нэр, байршил, утас, цахим хаяг, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар, эрхэлж байгаа хүнсний чиглэлийн үйл ажиллагааны төрөл, хэлбэр;

3.3.3. хууль тогтоомжийн дагуу татвар, хураамж төлсөн, аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын өргүй болохыг тодорхойлсон харьяалах татварын албаны тодорхойлолт;

3.3.4. аудитаар баталгаажсан сүүлийн жилийн санхүүгийн тайлангийн хуулбар;

3.3.5. хуулийн этгээдийг төлөөлөн сонгон шалгаруулалтад оролцох этгээдэд итгэмжлэл олгосон эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэр;

3.3.6. экспортлогч улсын үйлдвэр эсхүл түүний албан ёсны гэрээг борлуулагчтай байгуулсан худалдааны гэрээ;

3.3.7. шаардлагатай тохиолдолд импортлогч орны мал эмнэлэг, хорио цээрийн албаны эрх бүхий байгууллагаас итгэмжлэгдсэн байх.

3.3.8. хүн амын хүнсний хангамжийг тогтвортой хадгалах зорилтын хүрээнд шаардлагатай тохиолдолд хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв

байгууллагатай бодлогын гэрээ байгуулахад татгалзах зүйлгүй талаар мэдэгдсэн албан бичиг.

3.4. Энэ журмын 3.3-т заасан материал хүлээн авах эцсийн хугацааг цахим зар гаргасан өдрөөс эхлэн тооцож ажлын 14 хоногоор тогтооно.

3.5. Хуулийн этгээдийн ирүүлсэн материалыг цахим зард заасан байршил, газарт оролцогчдыг байлцуулан материал хүлээн авах эцсийн хугацаанаас хойш 1 цагийн дараа нээнэ.

3.6. Хугацаа хоцорсон материалыг хүлээн авахгүй бөгөөд дутуу материалыг нөхөн бүрдүүлэхгүй. Тамга, тэмдэггүй, гарын үсэг зурагдаагүй, он, сар, өдөр тодорхойгүй, гаргацгүй, харагдахгүй байдалтай ирүүлсэн материалыг хүчингүйд тооцно.

3.7. Ажлын хэсэг нь хуулийн этгээдийн зөвшөөрөл авахаар хүссэн багцын тоо хэмжээ болон холбогдох бусад материалыг судалж, уг хуулийн этгээдэд зөвшөөрөл олгох багцын хэмжээг тогтооно.

3.8. Ажлын хэсэг хуулийн этгээдийн ирүүлсэн материалтай холбоотой асуудлаар тайлбар, тодруулгыг шалгаруулалтад оролцогчоос шаардаж болно.

3.9. Ажлын хэсэг сонгон шалгаруулалтыг энэ журмын 3.5-д заасан хугацаанаас хойш ажлын 5 хоногт багтаан явуулж, сонгон шалгаруулалтын үр дүнг яамны Төрийн нарийн бичгийн даргад мэдээнэ. Шаардлагатай тохиолдолд хугацааг сунгаж болно. Сонгон шалгаруулалтын дүнг яамны Төрийн нарийн бичгийн даргад танилцуулсны дараа сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн хуулийн этгээдэд импортлох эсхүл экспортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээ бүхий зөвшөөрөл олгох тухай мэдэгдэл хүргүүлнэ. Харин сонгон шалгаруулалтад тэнцээгүй хуулийн этгээдэд шалтгааныг зааж хариу өгнө. Зөвшөөрөл олгох тухай мэдэгдэл болон хариуг албан бичгээр болон цахим хэлбэрээр явуулна.

3.10. Шалгарсан хуулийн этгээд мэдэгдэлд дурдсан багцын хэмжээг өсгөж, бууруулах эрхгүй.

3.11. Зөвшөөрөл авах эрх үүссэн тухай шийдвэрийг оролцогч хуулийн этгээд хүлээн зөвшөөрөхгүй тохиолдолд энэ тухай мэдэгдлийг хүргүүлснээс хойш ажлын 1 хоногт хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд цахим хэлбэрээр гомдол гаргаж болно.

3.12. Оролцогч хуулийн этгээдийн ирүүлсэн гомдлыг ажлын 3 хоногт багтаан хянан үзэж хариуг цахим хэлбэрээр илгээх бөгөөд энэхүү хугацаанд шалгарсан хуулийн этгээдэд зөвшөөрөл олгох асуудлыг түдгэлзүүлнэ.

3.13. Оролцогч хуулийн этгээдээс энэ журмын 3.11-д заасан хугацаанд гомдол ирүүлээгүй эсхүл ирүүлсэн гомдлыг хянан үзээд үндэслэлгүй гэж үзвэл яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга шалгарсан хуулийн этгээдэд ажлын 5 хоногт багтаан зөвшөөрөл олгох шийдвэр гаргана.

3.14. Хуулийн этгээдийн ирүүлсэн материал болон нэмж ирүүлсэн тайлбар, тодруулгыг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 49.2-т заасныг баримтлан бүрдүүлж архивлан хадгална.

3.15. Энэ журмын 3.9-д заасан стратегийн хүнс экспортлох, импортлох зөвшөөрөл авсан хуулийн этгээдийн жагсаалтыг яамны цахим хуудаст байршуулж, хүнсний хяналт хэрэгжүүлэх болон гаалийн байгууллагад хүргүүлнэ.

3.16. Ажлын хэсэг шаардлагатай бол экспортлох, импортлох хүсэлт ирүүлсэн хуулийн этгээдийн үйлдвэрлэлийн хүчин чадал, санхүү болон бусад үйл ажиллагаанд үнэлгээ хийж, нэг хуулийн этгээдэд өгч болох зөвшөөрлийн багцын дээд хэмжээг тогтоож болно.

3.17. Яам нь стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох үйл ажиллагааг нэг цонхны бодлогоор зохион байгуулах арга хэмжээ авч болно.

3.18. Энэ журмын 3.17-д заасан нэг цонхны бодлогыг дараах этгээдтэй хамтран хэрэгжүүлж болно:

3.18.1. барааны гэрчлэх тэмдэг эзэмшигч мэргэжлийн холбоо;

3.18.2. экспорт, импортын эрх бүхий хуулийн этгээдүүд хамтран байгуулсан нэгдэл /консорциум/;

3.18.2.төрийн өмчит хуулийн этгээд.

3.19. Энэ журмын 3.18-д заасан нэг цонхны бодлогыг хэрэгжүүлэгч хуулийн этгээд нь стратегийн хүнс экспортлох, импортлох зөвшөөрөл эзэмшигчтэй гэрээ байгуулж, хамтран ажиллана. Гэрээний загварыг гадаад худалдаа, хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

Дөрөв. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох

4.1. Энэ журмын 3.9-д заасан зөвшөөрөл олгох мэдэгдэл авснаас хойш 6 сарын дотор хуулийн этгээд зөвшөөрөлтэй стратегийн хүнсийг экспортолж, импортолно. Энэ хугацаа нь тухайн жилд хүчинтэй байна.

4.2 Хүн амын хүнсний хангамжийг тогтвортой хадгалах зорилтын хүрээнд шаардлагатай тохиолдолд тухайн жилийн 03, 04 болон 05 дугаар сард экспорт хийхгүй байх зохицуулалтыг хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас хийж болно.

4.3. Энэ журмын 4.1-д заасан хугацааны дотор стратегийн хүнсийг экспортлоогүй, импортлоогүй тохиолдолд зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон тухай цахим мэдэгдлийг тухайн хуулийн этгээдэд хүргэж, гаалийн болон хүнсний хяналт хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад мэдэгдэнэ.

4.4. Хүчингүй болгосон зөвшөөрөлд ногдох стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрлийг энэ журмын дагуу дахин шалгаруулалт явуулж олгоно.

4.5. Зөвшөөрөл авсан хуулийн этгээд түүнийг бусдад дамжуулах, шилжүүлэх, худалдах эрхгүй.

4.6. Гаалийн байгууллага нь энэ журмын 3.15-д заасан жагсаалт дахь стратегийн хүнсний экспорт, импортын мэдээг хуулийн этгээдийн нэр, экспортолсон, импортолсон хүнсний тоо, хэмжээг нэвтэрсэн хилийн боомтын нэрээр гарган, жил бүрийн 7 дугаар сар, дараа оны 1 дүгээр сард багтаан хүнсний асуудал ~~хариуцсан~~ эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

4.7. Мэргэжлийн хяналтын байгууллага нь гадаад худалдааны түнш орны хорио цээрийн байгууллагын хянан магадлагаанд хамрагдаж зохих зөвшөөрөл авсан дотоодын үйлдвэрийн талаарх мэдээг хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тухай бүр хүргүүлнэ.

Тав. Стратегийн хүнсийг шуурхай горимоор экспортлох, импортлох

5.1. Дараах тохиолдолд стратегийн хүнсийг шуурхай горимоор нэг удаа экспортолж импортолж болно:

5.1.1. Шинэ зах зээлд нэвтрэх, бүтээгдэхүүний дээж хүргүүлэх, туршилтын ачилт хийх;

5.1.2. Хүнсний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөл энэ журмын 2.2-т заасан хугацаанд багтаж шийдвэр гаргаагүй.

5.2. Стратегийн хүнсийг шуурхай горимоор нэг удаа экспортлох, импортлох хүсэлтэй аж ахуйн нэгж энэ журмын 3.3.1-3.3.9-т заасан бичиг баримтыг бүрдүүлж хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

5.3. Стратегийн хүнсийг шуурхай горимоор нэг удаа экспортлох, импортлох шийдвэрийг энэ журмын 3.1-д заасан ажлын хэсгийн хурлын шийдвэрийг үндэслэн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга гаргана.

Зургаа. Хариуцлага

6.1. Энэ журмын 3.9-д заасан зөвшөөрөлгүйгээр эсхүл зөвшөөрөлд заасан хэмжээнээс хэтрүүлэн стратегийн хүнс экспортолсон, импортолсон хуулийн этгээдийг Хүнсний тухай хуульд заасны дагуу торгож, хууль бусаар олсон орлого болон хүнсийг хураана.

6.2. Энэ журмын 3.3-т заасан бичиг баримтыг хуурамчаар бүрдүүлсэн болон энэ журмын 4.5-д заасныг зөрчсөн хуулийн этгээдийн жагсаалтыг гаргаж, яамны цахим хуудсанд байршуулан сан бүрдүүлж, дараагийн сонгон шалгаруулалтад оролцуулахгүй.

6.3. Энэ журмын 4.1-д заасан хугацаанд зөвшөөрөлд заасан хүнсийг 2-оос дээш удаа экспортлоогүй, импортлоогүй эсхүл заасан хэмжээнээс 70 хувиас бага хэмжээний хүнс экспортолж, импортолсон хуулийн этгээдийг энэ журмын 6.2-т заасан жагсаалтад байршуулна.

...ооОоо...